

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Президент
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Сергій КВІТ

«28» червня 2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на навчання до аспірантури для здобуття ступеня
доктора філософії (PhD) за спеціальністю D8 «Право»
(галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»;
освітньо-наукова програма «Право»)

Схвалено
Вченою радою факультету правничих наук
(протокол № 7 від «23» червня 2025 р.)

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

**II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБОВУВААННЯ**

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

V. АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування за спеціальністю D8 «Право» (освітньо-наукова програма «Право») передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2025 р. (далі – Правила) для тих абітурієнтів, які вступають на навчання до аспірантури НаУКМА для здобуття ступеня доктора філософії (PhD)

Фахове вступне випробування за спеціальністю D8 «Право» (освітньо-наукова програма «Право») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з правових наук; визначення готовності вступників до засвоєння програми підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації, яка відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

Фахове вступне випробування за спеціальністю D8 «Право» (освітньо-наукова програма «Право») проводиться у формі **усного екзамену**, під час якого кожен абітурієнт надає відповіді на три питання, вміщені в обраному ним білеті.

Кількість питань у білеті – 3

Час на підготовку до відповіді – 30 хв.

Тривалість опитування одного абітурієнта до 30 хв.

Зразок білета:

1. Особливості правової системи України та її місце серед правових систем сучасності.
2. Юридичне тлумачення : основні види.
3. Особливості цивільно-правової відповідальності.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

1. Акти тлумачення правових норм, їх юридична природа і види.
2. Багатоманітність підходів до праворозуміння і єдність поняття права: чи можливо це?
3. Верховенство права та його основні вимоги. Співвідношення з принципом законності.
4. Динамічне тлумачення нормативних актів: поняття та особливості.
5. «Дух» і «буква» у праві.
6. Загальна теорія права і філософія права: співвідношення.
7. Загальні принципи права як джерело права України.
8. Загальнотеоретичне правознавство: тенденції розвитку.
9. Конституція, її основні риси і місце в правовій системі держави.
10. Методологія правознавства і методологія права: співвідношення.
11. Нормативний договір як джерело права України.
12. Норми права і правовідносини: співвідношення.
13. Особливості правової системи України та її місце серед правових систем сучасності.
14. Поняття правового нігілізму, причини існування та шляхи подолання.
15. Поняття публічного та приватного права та основні тенденції їх розвитку.
16. Правова природа рішень Конституційного Суду України.
17. Судова практика в правовій системі України
18. Спеціально-наукові методи дослідження.
19. Співвідношення національного і міжнародного права.
20. Окремонаукові методи дослідження в правознавстві.
21. Юридичні колізії та засоби їх вирішення.
22. Природно-правова доктрина: генезис, еволюція та сучасний стан.
23. Соціологічна юриспруденція: генезис, еволюція, значення для сучасної правової доктрини.
24. Юридичний позитивізм: генезис, еволюція, сучасні варіанти та їх значення для вітчизняного правознавства.
25. Інтегративна юриспруденція: генезис, сучасні оцінки та можливості використання у вітчизняній правовій теорії і практиці.
26. Права людини і право: лінії взаємозв'язків.
27. Взаємодія держави і права та її аспекти. Сфери і способи впливу держави на право.
28. Основні способи впливу права на державу.
29. Юридичне тлумачення : основні види.
30. Тлумачення правових норм і правотворчість.
31. Верховенство права і правова держава : співвідношення.
32. Верховенство права і соціальна держава: лінії взаємозв'язків.
33. Система права та тенденції її розвитку.
  34. Наслідки недійсності правочину
  35. Особливості цивільно-правової відповідальності
  36. Зловживання цивільним правом
  37. Принцип пропорційності в цивільному процесі
  38. Зловживання правом в цивільному процесі
  39. Принцип пропорційності в кримінальному праві.
  40. Відмежування кримінальних правопорушень від інших видів правопорушень.
  41. Кримінальні процесуальні функції.
  42. Дізнання та досудове слідство як форми досудового розслідування.

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Основні джерела

1. Конституція України 1996 р. (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст.44; № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст.68; № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.142; № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст.143); № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст.532).
2. Статут Організації Об'єднаних Націй 1945 р.
3. Статут Міжнародного Суду Справедливості ООН 1945 р.
4. Загальна декларація прав людини 1948 р.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 р.
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р.
7. Конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.
8. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р.
9. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів.
10. Конвенція про запобігання злочинів геноциду і покарання за нього 1948 р.
11. Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства 1968 р.
13. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поведінки і покарання 1984 р.
14. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 р. та Протоколи I і II до Женевських конвенцій.
15. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.
16. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р.
17. Конвенція з морського права 1982 р. і Додаткова Угода до неї 1995 р.
18. Європейська конвенція про визнання юридичними особами міжнародних неурядових організацій 1986 р.
19. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті 1991 р.
20. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (*Орхуська Конвенція, Aarhus Convention*) 1998 р.
21. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори.
22. Угода про співробітництво в авіаційному пошуку і рятуванні в Арктиці 2011 р.,
23. Угода про реагування на забруднення моря нафтою в Арктиці 2012;
24. Угода про зміцнення міжнародного арктичного наукового співробітництва 2013 р.
25. Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
26. Закон України “Про міжнародні договори України” 2004 р.
27. Закон України “Про державний кордон України” від 4.11.1991 р.
28. Висновки Дослідницької групи з фрагментації міжнародного права, затверджені Комісією МП ООН 2006 р
29. Антонович М.М. Міжнародне право: Навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 381 с.
30. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
31. Василенко В.А. Основи теорії міжнародного права. – К.: Вища школа, 1988. – 288 с.
32. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2000.

33. Задорожній О.В. Генеза міжнародної правосуб'єктності України. – Київ: К.І.С., 2014. – 688с.
34. Козюбра М.І. Практична філософія права. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2024. – 496 с.
35. Міжнародне право. Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2004. – 816 с.
36. Мицик В. Права людини у міжнародному праві: Підручник. – К.: Видавничий дім «Промінь», 2010. – 722 с.
37. Shaw M.N. International Law. 5th ed. - Cambridge University Press, 2005.- 1288 p.

Додаткова література

1. Shelton D.L., Carozza P.G. Regional Protection of Human Rights. – 2nd ed. – Oxford University Press, 2013. – 1080 p.
2. Smith R.K.M. Textbook on International Human Rights. – Oxford University Press, 2005. – 404 p.
3. Brownlie I. Principles of Public International Law. 4th ed. - Oxford: Clarendon Press, 1990. - 748 p.
4. International Law Chiefly as Interpreted and Applied in Canada. 5th ed. / H.M. Kindred et al. - Emond Montgomery Publications Limited, 1993. - 957 p.
5. Malksoo L. Russian Approach to International Law. – Oxford University Press, 2015. – 226 p.
6. Антонович М.М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Теорія і практика. – К.: КМ Академія, 2007. – 384 с.
7. Гловюк І.В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.: монографія / І.В. Гловюк. Одеса: Юридична література, 2015. 712 с.
8. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. Пер. з англ. - К.: “АртЕк”, 1997. - 583 с.
9. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2014. 944 с.
10. Задорожній О.В. Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991 – 2014. – Київ: К.І.С., 2014. – 960 с.
11. Збірка документів Ради Європи, ратифікованих Україною. – К.: Фенікс, 2006. – 496 с.
12. Кримінальний процес: підручник / [О.В.Капліна, О.Г.Шило, В.М.Трофіменко та ін.]; за заг. ред. О.В.Капліної, О.Г.Шило. Харків: Право, 584 с.
13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>;
14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор”, 2019. 1387 с.;
15. Неліп М.І., Мережко О.О. Силевий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному міжнародному праві. - К.: Наук. думка, 1998. - 192 с.
16. Україна в міжнародно-правових відносинах. Книга І: Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога. - К.: Юрінком, 1996. - 1176 с.
17. Цивільне право Загальна частина : Навчальний посібник За заг. ред. С.О. Сліпченка, Харків, 2022. 332с.

18. Цивільне право. Особлива частина : Навчальний посібник. За заг. ред. Ю.М Жернокуя, Харків 2023. 420с
19. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 412 с.
20. Цивільне процесуальне право України (Особлива частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 240 с.
21. Цивільне процесуальне право України: навчальний посібник / Кол. авторів В.О. Кучера, А.О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 723с.
22. Цивільний процес : навч. посіб. / [О. Г. Бортнік, О. Л. Зайцев, В. А. Кройтор та ін.] ; за заг. ред. проф. В. А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 336 с.
23. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 448 с.
24. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2022. – 640 с.

25. Законодавча та нормативна база <http://www.rada.gov.ua> сайт Верховної Ради України

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати фахового вступного випробування за спеціальністю D8 «Право» (освітньо-наукова програма: «Право») оцінюються за **200-бальною шкалою**.

Оцінювання усних відповідей на питання екзаменаційного білета за спеціальністю D8 «Право» здійснюється за такими критеріями:

Сумарна кількість балів за усні відповіді на питання білета	Критерії оцінювання
181 – 200	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі 3 екзаменаційні питання, виявив глибоке розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
151 – 180	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на 2 екзаменаційні питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі 3 питання. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
100 – 150	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на одне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
0-99	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.

Абітурієнт вважається таким, що склав вступний іспит з фаху за спеціальністю D8 «Право», якщо його оцінка за усні відповіді на питання екзаменаційного білету становить **від 100 до 200 балів**

У випадку, якщо екзаменаційна оцінка є нижчою за 100 балів (**0 – 99 балів**), абітурієнт вибуває з конкурсного відбору за спеціальністю D8 «Право».

V. АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ

5.1. Вступне випробування проводиться дистанційно з паралельною онлайн-присутністю вступника під час проходження іспиту на платформі **Microsoft Teams** з обов'язково увімкненою камерою.

Початок вступного випробування визначається розкладом вступних випробувань. Вступник повинен зайти на платформу та пройти процедуру ідентифікації (приблизно за 30 хвилин до початку).

У разі початку повітряної тривоги вступник має терміново повідомити членів комісії в чаті MS Teams групи. Іспит для цього вступника буде скасовано, а у вступника з'являється можливість скласти іспит у резервний час згідно з графіком.

5.2. Для реєстрації вступника на вступний іспит буде використана поштова скринька, яку вступник зазначив у своєму електронному кабінеті вступника.

5.3. Вступник отримує запрошення на пошту, вказану при реєстрації в електронному кабінеті вступника. Адміністрація НаУКМА не несе відповідальності за помилку в адресі електронної скриньки вступника, яка використовується для авторизації.

5.4. Приймальна комісія додає вступників до екзаменаційних груп відповідно до поданих заяв.

5.5. У день проведення випробування вступник долучається до відеоконференції під власним прізвищем, ім'ям та іменем по батькові повністю з обов'язково увімкненою камерою.

5.6. Вступник проходить ідентифікацію через представлення документу, який офіційно підтверджує особу вступника.

5.7. Вступник проходить вступне випробування з постійно увімкненою камерою. У разі, якщо камера буде вимкнена, екзаменаційна комісія не буде брати до розгляду результати вступного випробування.

5.8. При виникненні питання вступник може поставити його через чат зустрічі або вголос, «піднявши руку».

5.9. Мікрофони під час проходження тестування будуть вимкнені та за потреби вмикатимуться членами комісії.

5.10. Під час проведення ідентифікації вступників та тестування буде відбуватись запис.

5.11. Результати вступного іспиту Приймальна комісія оприлюднює протягом доби після завершення іспиту на сайті Приймальної комісії.

**Голова фахової атестаційної комісії
Гарант Ph.D D8 «Право»**

Юрій КЛЮЧКОВСЬКИЙ